

Gyakran ismételt kérdések a LIFE 2015. évi LIFE Integrált projektekkel kapcsolatos pályázati felhívásra vonatkozóan

Általános tájékoztatás:

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a 2014. évi pályázati felhívásra is összeállítottunk egy „gyakran ismételt kérdések” jellegű tájékoztatót, javasoljuk, hogy tekintse át az abban foglaltakat is, amennyiben nem talál kérdésre választ a jelen dokumentumban.

Kérjük, hogy tekintse át a LIFE 2015-ös pályázattal kapcsolatban kiadott gyakran ismételt kérdésekről szóló tájékoztatást is, a LIFE projektekről is szóló kérdések vonatkozásában.

A.A teljes pályázat benyújtására szóló felhívást megelőzően a pályázók által feltett kérdések

Sorsz.	Kérdés	Válasz
1	Ki nyújthat segítséget és tájékoztatást az Integrált projektekkel kapcsolatban az én országomban?	A pályázóknak a LIFE Nemzeti Kapcsolattartók nyújthatnak útmutatást, az Integrált projektekre vonatkozó Alkalmazási Útmutató 1.5 pontja szerint. A sikeres pályázás esélyeinek növelésére és különösen annak érdekében, hogy elkerüljük a hasonló célú pályázatok közötti versenyhelyzet kialakulását, javasoljuk a pályázóknak, hogy vegyék igénybe ezen segítséget.

2	<p>Jól értem, hogy 3. sz. elbírálási szempont alapján (EU-hozzáadott érték: A projekt milyen mértékben és minőségben járul hozzá a LIFE céljainak eléréséhez) kizárólag a LIFE Integrált projekt közvetlen hatását veszik figyelembe a teljes projekt-pályázat értékelése során?</p>	<p>Nem. Az Integrált projektre vonatkozó Értékelési útmutató 4. pontja szerint, annak értékelése során, hogy a projekt milyen mértékben és minőségben járul hozzá a LIFE céljainak eléréséhez, számos tényezőt vesznek figyelembe. Az Integrált projekt minden egyes típusához megadott első szempontban foglaltak szerint, ezen tényezők körébe tartozik az is, hogy a megcélzott tervek/stratégiák/ütemtervek az Integrált projektben előirányzott műveletek közvetlen következményeként vagy az Integrált projekt mellett párhuzamosan mobilizált forrásokból támogatott kiegészítő tevékenységek révén milyen mértékben valósulnak meg. Ezen kívül az Integrált projekt közvetlen hatását valamint az Integrált projekt indíttatására elvégzett akciók követett hatását is figyelembe veszik az egyéb alpontokban foglaltak szerint. Például, a PAF-okkal kapcsolatos alkalmazások estén, az értékelés során figyelembe veszik a fajok és életközösségek védelmi helyzetének várható átfogó javulását, vagy a vizekkel kapcsolatos Integrált projektek esetén azok átfogó hatását abban a tekintetben, hogy azok milyen módon képesek kezelni a jelentős mértékű korábban nem kezelt terheléseket vagy milyen mértékben járulnak hozzá a víz keretirányelv megfelelő állapot / potenciál eléréséhez.</p>
3	<p>Mit jelent az Integrált projektek esetén elvárt „kiterjedt területi lefedettség” a gyakorlatban a hulladékkezelési tervek esetén? Az Integrált projektet valamely külön tartományban kell megvalósítani vagy földrajzilag egységes ill. egynemű területen kell kijelölni annak végrehajtását?</p>	<p>A pályázó maga döntheti el, hogy melyik régiót vagy tartományt jelöli meg az integrált projekt helyszínéül, ennek azonban összhangban kell lennie a projektben foglalt terv(ek)kel.</p>
4	<p>Amennyiben az Integrált projektben résztvevő partnerek az Integrált projekttel párhuzamosan, hagyományos LIFE pályázatokat valamint Horizont 2020-as projekteket is előkészítenek, ezen szinergia hozzájárul-e az Integrált projekt helyzet értékeléséhez? Szükséges-e megemlíteni, hogy egy Integrált projekt és egy hagyományos projekt egymást kiegészítik? Hol és hogyan kell ezt megemlíteni a projekttervben?</p>	<p>Az egyéb EU-alapokkal való szinergia létrehozását támogatjuk az Integrált projekt pályázatok esetén. Miközben természetesen jó a LIFE Integrált projekt és egy folyamatban levő ill. jövőbeli LIFE hagyományos projekt kiegészítő jellegének biztosítása, elsősorban a többi EU-alappal (így a Horizont 2020-alapokkal, a regionális fejlesztési alapokkal stb.) való kiegészítő jelleg kerül pozitív elbírálás alá. Az erről szóló tájékoztatást a projektterv „kiegészítő akciók” és „igényelt pénzeszközök” alatt kell megadni (CNe és CNg adatlapok).</p>

5	Valamely közttestület (vagyis regionális hatóság) ítélt-e oda pénzügyi hozzájárulást annak regionális ügynöksége számára valamely projekttevékenység megvalósításáért? Amennyiben igen, mekkora a maximális összeg?	Az ilyen jellegű pénzügyi támogatás a LIFE szempontjából nem elszámolható, mivel a közttestületek nem működhetnek együtt az úgynevezett „tagokkal/kapcsolt vállalkozásokkal”. Az egyetlen lehetőség az, ha a regionális ügynökség társkezdvezményettként vagy alvállalkozóként részt vesz a projektben (ez utóbbi esetben a közbeszerzési szabályokat be kell tartani).
6	Lehet-e hivatkozást tenni a koncepciótervben valamely környezetvédelmi vagy klímatervre vagy stratégiára ill. ütemtervre, amellyel kapcsolatban az Európai Bizottsággal még nem jött létre megállapodás vagy azt még nem fogadták el?	Ahogy azt az Alkalmazási útmutató is tartalmazza, amennyiben a formális elfogadás még nem történt meg a koncepcióterv benyújtásának időpontjában, a pályázó köteles tájékoztatást adni arról, hogy az elfogadás milyen szakaszban van és igazolnia kell, hogy ezen elfogadás a teljes Integrált projekt pályázat benyújtási határideje előtt megtörténik.
7	Mi a különbség a tervek/stratégiák és ütemtervek között, hiszen az utóbbi csak a Klímapolitikai akcióterület Integrált projekttekkel kapcsolatos alkalmazási útmutatóban jelenik meg?	<p>Az ütemterveket tartalmazó Integrált projektek a Klímapolitikai akciók alprogramjaira vonatkoznak.</p> <p>A versenyképes és alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság elérésére irányuló 2050-ig tartó időszakra szóló ütemtervről szóló közlemény arra ösztönzi az ipari ágazatokat, hogy dolgozzanak ki alacsony széndioxid-kibocsátású működés elérésére irányuló ütemterveket, megvizsgálva azt, hogy az egyes iparágak hogyan járulhatnak hozzá az EU 2050-ig tartó időszakra szóló klímapolitikai céljainak eléréséhez. Az Integrált projektek megvalósítása ezek szerint az ütemtervek szerint történik. A LIFE Klímapolitikai akciók keretében a 2050-ig tartó időszakra szóló tervek szerint megvalósítható ágazati ütemtervek a következők lehetnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kerámiaipari ütemterv, - Vegyipari ütemterv, - Acélipari ütemterv. <p>Ellentétben az adaptációs stratégiára vonatkozó tervekkel vagy stratégiákkal vagy a vízyűjtő-gazdálkodási tervvel, amelyeket közjogi szervek irányítanak és valósítanak meg, az alacsony széndioxid-kibocsátású működés elérésére irányuló ütemterveket maga az ágazat valósítja meg. Ezen túlmenően, az ilyen ütemterveket megvalósító Integrált projektek létrehozását a 2050-ig tartó időszakra szóló ütemtervről szóló közleményt tartalmazó uniós törvény kifejezetten támogatja, míg például a környezetvédelmi alprogram vízyűjtő-gazdálkodási tervének megvalósítását egyedi uniós környezetvédelmi jogszabályok szabályozzák.</p>

8	A Klímapolitikai akcióterület Integrált projekttel kapcsolatban mit jelent a „részleges” megvalósítás?	<p>Az Integrált projektek célja a cselekvési terv, stratégia vagy ütemterv teljes körű megvalósítása. Az alkalmazási útmutatóban szereplő „részleges” megvalósítás kifejezés olyan akciótervek /stratégiák /ütemtervek egyes fajtáit jelenti, amelyek alkalmazásuk széles körénél fogva elősegítik, hogy az Integrált projekt stratégiai szinten irányuljon az akcióterv /stratégia /ütemterv valamely részére. Ezzel kapcsolatban kellő magyarázattal kell szolgálni és kellően indokoltnak kell lennie. Például egy adaptációs stratégia megvalósítása esetén, az Integrált projekt az adaptációs stratégia által érintett érzékeny szektorok kiválasztására irányuló akciók finanszírozását biztosíthatja. Az Integrált projektben szerepelnie kell stratégiai akcióknak és mechanizmusoknak, amelyek a folyamatot megindítják és amelyek (a megfelelő időben) az akcióterv, stratégia vagy ütemterv teljes körű megvalósításához vezetnek.</p> <p>A környezeti alprogrammal ellentétben, a „részleges” megvalósítás megszővegezés a klíma politikai akcióterület alprogramhoz tartozó Integrált projektek egyes típusai közötti divergencia miatt került megadásra, mivel egyes Integrált projekt típusok, pl. az adaptációs stratégia vagy ágazati ütemterv sokkal szélesebb alkalmazási körrel rendelkezik, mint pl. a tejipari üvegházhatású gázok kibocsátását csökkentő, sokkal inkább fókuszált stratégia. A terv teljes körű megvalósítására irányuló egyes Integrált projektek alapját képező filozófia minden egyes alprogram esetén alapvető fontosságú elv.</p>
9	Hogyan értelmezendő a környezetvédelmi alprogram értékelési útmutatójának 20. oldalán levő „előzetes hosszú lista” összeállításának második eleme?	<p>A 2. lépésben az összes területen benyújtott pályázatokat besorolják az alprogram szerinti földrajzi elosztási megközelítése alapján. Tehát azon tagállamból érkezett pályázatok, amelyek még nem kaptak támogatást a Környezetvédelem alprogramban benyújtott IP-kért, a minőségük szerint lesznek sorba rendezve. Így az első lépés alapján listára nem került országokból érkező pályázatok (a Természetvédelmi Integrált projektek 55%-os allokációja esetén) előnyben részesülnek és a listán előbbre kerülnek.</p> <p>Megjegyezzük, hogy a harmadik elem szempontjából a két alprogramra vonatkozó 2014. és 2015. évi felhívást egyaránt figyelembe vesszük.</p>

10	Mi a határideje az Integrált projektekre vonatkozó koncepciótervek benyújtásának?	A benyújtási határidőt meghosszabbítottuk, 2015. október 1-ről 2015. október 10-ig, kizárólag abból a célból, hogy orvosoljuk az alkalmazási útmutató eltérő részein szereplő eltérő dátumok jelentette ellentmondást. Mivel azonban október 10-e szombati napra esik, és ezen a napon a Bizottság postai szolgálata zárva van, gyakorlatban október 9-én lehetséges legkésőbb a kézbesítést elvégezni. Kérjük, hogy gondoskodjon arról, hogy a postán, futárszolgálattal vagy személyes átadással kézbesítendő pályázatok a Bizottság postai szolgálatához legkésőbb 2015. október 9-én megérkezzenek.
-----------	---	---

B.A teljes pályázat benyújtására szóló felhívást követően a pályázók által feltett kérdések

Sorsz.	Kérdés	Válasz
1.	Kiegészítő finanszírozás Szeretnénk tudni, hogy amennyiben más LIFE projektek futnak a LIFE Integrált projekttel párhuzamosan, az kiegészítő finanszírozásnak vagy mobilizált finanszírozásnak minősül-e?	A válasz: nem. Elvárásunk, hogy ahol lehetséges, a jelenlegi és jövőbeli LIFE projektek megvalósítása összhangban legyen az Integrált projekttel, és emiatt nem veszünk figyelembe LIFE projekteket az „EU-hozzáadott érték: egyéb források (legfőképp uniós alapok) mobilizálásának mértéke és minősége” szempont értékelésénél.
2.	Tartós cikkek Lehetséges-e járművek beszerzése?	Igen, járművek beszerezhetők, amennyiben azokra a projekt teljesítése érdekében szükség van, és azok megfelelnek a minta támogatási szerződés Általános rendelkezéseinek II.19. cikkében foglalt jogosultsági feltételeknek.
3.	Személyzet Megtudhat-e a LIFE IP, hogy támogatási kedvezményezett jelöljön meg, olyan módon, hogy az ne minősüljön kiszervezésnek? A támogatási kedvezményezett olyan, mint az ösztöndíjban részesülő, nem diák státuszú személy.	<p>Úgy tűnik, hogy ebben az esetben egy természetes személyről van szó, aki nem a kedvezményezett tényleges alkalmazottja, hanem valamilyen szerződés/megbízás keretében valamilyen akciót végez. Az Általános rendelkezések II.19>2 a) pontja rendelkezik az ilyen esetekről:</p> <p><i>„A koordináló kedvezményezettel vagy valamely társkezdményezettel kötött munkaszerződéstől eltérő tárgyú szerződés értelmében munkát végző természetes személyek költségei belefoglalhatók a személyzeti költségekbe, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:</i></p> <p><i>(i) a természetes személy a kedvezményezett irányítása alatt és - a kedvezményezettel való eltérő tartalmú megállapodás hiányában - kedvezményezett helyszínein végez munkát;</i></p> <p><i>(ii) a munka eredménye a kedvezményezettet illeti meg; valamint</i></p> <p><i>(iii) a költségek nem térnek el jelentősen a kedvezményezett munkaszerződés értelmében hasonló feladatokat végző személyek költségeitől.</i></p> <p>Amennyiben ezen feltételek teljesülnek és az adott személy projekttel kapcsolatos akciót végez, lehetséges támogatási haszonélvező igénybe vétele. Ugyanakkor természetesen a kiadás nem elszámolható, ha az ösztöndíj olyan személy számára kerül kifizetésre, akinek a projekttel kapcsolatos akciókhoz semmilyen köze nincs.</p>

<p>4.</p>	<p>Koordináló kedvezményezett Hozható-e olyan döntés, hogy egy adott ügynökség legyen a koordináló kedvezményezett, még akkor is, ha ezen fél nem járul hozzá jelentősen a projekt költségvetéséhez (de pl. két minisztérium fedezné a költségek nagy részét)? A minisztériumunk és az ügynökség ugyanazon kormány számára dolgoznak és együtt végezzük a projekt irányítását. Mindannyian illetékes hatóságok vagyunk, akik felelünk a PAF megvalósításáért. Amennyiben nem lehetséges, milyen mértékben kell a koordináló kedvezményezettnek a költségvetéshez hozzájárulnia ahhoz, hogy hitelesnek lehessen elfogadni?</p>	<p>Amennyiben mindannyian illetékes hatóságok, Ön döntheti el, hogy ki legyen a fő pályázó (és ezt követően a koordináló kedvezményezett). Minden kedvezményezettnek pénzügyileg hozzá kell járulni a projekthez, de nincsenek szabályok arra vonatkozóan, hogy melyik kedvezményezettnek kell a legnagyobb mértékű hozzájárulást tennie.</p>
------------------	--	---

<p>5.</p>	<p>Földvásárlás A Nature IP keretében a Natura 2000-n belül a természetes állapotú területek helyreállítása és konzerválása / bővítése céljából történő földvásárlás elszámolható költségnek minősül-e? Amennyiben igen, fel kell tüntetnünk a földterület pontos árát? Nagyon nehéz megállapítani a magántulajdonú földek árát, így szeretnénk megtudni, hogy a LIFE integrált projektek szempontjából ez az akció megvalósítható-e és hogy hogyan szerepeltessük a földvásárlással kapcsolatos költségeket. Érdemes átlagos hektár-áron szerepeltetni? A 9. feltételben foglaltak szerint a földvásárlások esetén milyen okiratokra gondolnak?</p>	<p>Igen, lehetséges a Természetvédelem integrált projektek keretében földvásárlásokat eszközölni, amennyiben mind a tizenegy feltétel teljesül. Valójában a Natura 2000 keretein kívüli földvásárlás is lehetséges a 2. előírásban foglaltak szerint. Önnek a költségvetést a legjobb becslés szerint kell elvégeznie. Gondosan kell eljárnia annak érdekében, hogy reális költségvetést állítson össze, hogy így a projekttel kapcsolatos minden akció költségét fedezni tudja, ugyanakkor nem szabad, hogy jelentős összegű elköltetlen többlet maradjon a végén, mivel ez a LIFE pénzeszközök elvesztegetését jelentené. Ön döntheti el, hogy az integrált projekt szempontjából szükséges-e a földvásárlás vagy nem. Ezen összeg elszámolható költség lehet, ha az a pályázat szerint indokolt. Körülbelüli hektáronkénti átlagárral kell számolni amelynek piackutatáson illetve a földjüket eladni kívánó potenciális földtulajdonosokkal történő megbeszélésen kell alapulnia. Kérjük, hogy figyelmesen olvassa el a földvásárlással / -bérlettel kapcsolatos rendelkezéseket a jelentkezési útmutató 68. oldalán (pl „kérjük, ismertesse hogyan állnak az egyeztetések a földtulajdonosokkal,, stb.). Ennek okirati bizonyítéka lehetnek az adásvétellel kapcsolatos előmegállapodások vagy szándéknyilatkozatok, amelyek a pályázati anyagba illeszthetők. A legutóbbi tétellel kapcsolatban nem írjuk elő, hogy mi legyen az okirati bizonyíték, láttunk már viszont a földadásvételek monitorozásával foglalkozó hatóságoktól (pl. Földművelési Minisztérium vagy ehhez hasonló szerv) vagy ingatlanügynökségektől illetve termelői szervezetektől származó nyilatkozatokat, vagyis olyan szervnek vagy szervezetnek kell lennie, amely hiteles adatok megadására jogosult.</p>
------------------	---	--

<p>6.</p>	<p>Közbenső kifizetések A projekt-auditokkal kapcsolatban (útmutató 70. oldala) rögzítésre került, hogy az audit jelentést minden olyan alkalommal be kell nyújtani, amikor a projekt szerint közbenső kifizetés szükséges. Az első kérdés az, hogy a projekt hány közbenső kifizetést igényelhet? A második kérdés, hogy a projekt során hány audit végezhető? Ezt azért fontos tudni, mert ennek költségét szerepeltetni kell a költségvetésben, és ezen szolgáltatást külső féllel kell elvégeztetnünk.</p>	<p>A közbenső kifizetések száma az Ön projektjének szakaszai számától függ. Ha például egy 6 éves projekt 2 éves szakaszokra van osztva, akkor 2 közbenső kifizetés lesz, míg egy 8 éves projekt 3 közbenső és egy végső kifizetést tartalmaz. Ez azt jelenti, hogy az Általános rendelkezések II.23.2.d pontja szerint 3 vagy 4 audit során jön létre a „pénzügyi jelentési igazolás”. De végül is Ön határozza meg, hogy a projekt milyen időtartamra szóljon.</p>
<p>7.</p>	<p>A jelentések lefordítása Szeretnénk tisztán látni a jelentések fordítása kapcsán felmerülő költségeket. Az útmutató 79. oldalán az olvasható, hogy a fordítási költségeket mindig az „egyéb költségek F7” sorban kell kimutatni, így van? Vagyis nem lehet például az „F3, külsős segítség” sorban kimutatni?</p>	<p>A különbség abban áll, hogy a jelentések fordítása a megállapodásban foglalt előírás (Általános rendelkezések II.19. 2 (e) pontja szerint), így ez megjelenhet egyéb költségek címszó alatt. A külsős segítség célja valamely valós projekt-akció elvégzése. Ez a szempont fontos a külsős segítség esetére megszabott 35%-os limit tekintetében - lásd az útmutató 76. oldalán levő F3 adatlaphoz tartozó magyarázatot.</p>
<p>8.</p>	<p>Az integrált projekten kívüli akciók monitorozása Lehetséges-e az integrált projektbe belefoglalni monitorozási akciót, a projekt LIFE-on kívüli monitorozásának érdekében? A konkrét akciót az a projekt fogja megvalósítani, így lehetséges, hogy az Integrált projekthez adjunk a monitorozási akciót?</p>	<p>Az Ön által megadott tájékoztatás nem elegendő arra, hogy eldöntsük, ezen monitoring akció az Integrált projektbe bevonható-e vagy sem. Javaslom, hogy vegye tekintetben a projekt technikai koherencia-szemponyját, amelyeket az Értékelési útmutató 1. Kritériumával összhangban kerül értékelésre (12.-13. oldal).</p>

<p>9.</p>	<p>A Natura 2000-területként még nem kijelölt területen végzett munka</p> <p>Vannak olyan Natura 2000 területek, amelyeket szeretnénk bevonni és amelyek Natura 2000 területté nyilvánítása a kormány jóváhagyására várnak, de mindez még nem történt meg. Bevonhatjuk-e ezen Natura 2000 területeket, még akkor is, ha ezek hivatalos jóváhagyása még nem történt meg, de amennyiben jóváhagyásra kerül az várhatóan a projektünk elindulása előtt megtörténik?</p>	<p>Igen, nincs szigorú előírás azzal kapcsolatban, hogy kizárólag meglévő Natura 2000-es területeken belül lehet dolgozni, a hangsúly inkább magán a hálózaton van. Kérjük, hogy olvassa át ezekkel kapcsolatban az Alkalmazási útmutató 2.3.1 pontját: „Az integrált projektek elősegítik a PAF megvalósítását...; az integrált projektek célja a Natura 2000 hálózat továbbfejlesztése, megvalósítása és menedzsmentje”. Nyilvánvaló, hogy a projekteredmények hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása érdekében, a területek kijelölése - ahol a konkrét akciók megtörténnek - a projekt végéig erősen ajánlott.</p> <p>Ebben a tekintetben felhívom figyelmét az értékelési útmutató 12. oldalán található 1. sz. előírásra valamint a 14. oldalon található 3. előírásra.</p>
<p>10.</p>	<p>A Natura2000 területeken kívüli területeken végzett munka</p> <p>Az Integrált projektekre vonatkozó útmutatókból egyértelműen látható, hogy a Természetvédelmi integrált projekteknek elő kell segíteniük a PAF megvalósítását és így hozzájárulniuk a Natura 2000 céljainak teljesítéséhez. Az is nyilvánvaló, hogy a pályázatban ki kell térni arra, hogy a projekt miként fogja a pályázatban megjelölt Natura 2000 területeken belül kijelölt életközösség típusok és fajok védelmi státuszát javítani biogeográfiai szempontból. A nemzeti PAF megvalósítása a Natura 2000 területeken kívüli akciókat is előre vetít, amely egyértelműen segíteni fogja a területen levő életközösségek és fajok helyzetének javítását. Azonban az útmutató alapján nem látjuk egyértelműnek azt, hogy amennyiben ezen akciók, ha azok a Natura 2000 területeken kívül kerülnek megvalósításra, akkor elszámolhatók lesznek-e valamely integrált projekten belül vagy azok kiegészítő akcióknak minősülnek, így további tisztázást várunk Önöktől.</p>	<p>Ahogy helyesen említette, az Integrált projektek célja a PAF-ok teljes körű megvalósításának elérése vagy az ezen irányban való munkálkodás. Ez azt jelenti, hogy konkrét (az Alkalmazási útmutató 2.4.2 pontja szerinti) akciókat valósíthat meg a meglévő Natura 2000- területeken kívül a hálózat integritásának biztosítására. Ebben a tekintetben, a fentiekben megadott válaszon kívül felhívom a figyelmét a II.19.2 (i) (aa) szerinti földvásárlásokra vonatkozó rendelkezésekre, ahol ezen filozófiát kellő részletességgel bemutatjuk. Természetesen a kiegészítő intézkedések, mint pl. az ismertetési akciók bárhol elvégezhetőek.</p>

<p>11.</p>	<p>Partnerség/együttes finanszírozás/2%-os szabály Tervezzük, hogy bevonunk egy civil szervezetet (NGO) valamint egy magán erdőgazdaságot a partnerségbe (ezek egyike sem köztisztület).</p> <p>A) Az általuk biztosított társfinanszírozás hozzáadható-e a teljes nemzeti társfinanszírozás (40%) összegéhez (10. oldal)?</p> <p>B) Feltételezzük, hogy az általuk biztosított társfinanszírozást nem tartalmazhatja az az összeg, amelyre a 2%-os szabály vonatkozik az állandó személyzet költségei tekintetében - helyes a feltételezésünk? (21. és 74. oldal)</p>	<p>A) Igen, az általuk biztosított társfinanszírozás, amennyiben ezen felek társkedvezményezettek lesznek, beszámíthatóak és beszámítandóak a 40%-ba. Amennyiben maradnak társfinanszírozók és nem vállalnak projekt-feladatokat, az általuk biztosított társfinanszírozás ebben az esetben is beszámítható. Javasolom, hogy a 10. oldal helyett a 16. oldal 1.7 pontját tekintsék át ezzel kapcsolatban,. Ezen túlmenően, az Általános rendelkezések II.1 cikke magában foglalja a kedvezményezettekre vonatkozó jogi és adminisztratív rendelkezéseket.</p> <p>B) A 2%-os szabály kizárólag köztulajdonban levő kedvezményezettekre vonatkozik. Ezzel kapcsolatban lásd ezen kívül az Általános rendelkezések II.19.2(a)(iii) pontját.</p>
<p>12.</p>	<p>Kiegészítő akciók és az Integrált projektekkel kapcsolatos akciók összehasonlítása</p> <p>Bevehetjük-e az olyan kiegészítő akciókat (amelyre kérelmet küldtünk egy nemzeti alap számára), de amely esetben az igényelt finanszírozás <u>a szükséges erőforrások csak egy részét biztosítja?</u> Amennyiben jóváhagyásra kerül, a LIFE Integrált projekt erőforrások a nemzeti alap által nem fedezett részre felhasználhatók-e vagy ezen részek mindegyikét kiegészítő akcióként kell-e számításba venni?</p>	<p>Ezen tájékoztatás alapján nehéz konkrét választ adni. Általánosságban, a válaszuk igen, amennyiben az akció az adott integrált projekt keretében elszámolható, bevonhatóak az egyéb kiegészítő alapok segítségével nem fedezett részek. Kérjük, hogy olvassa el az Alkalmazási útmutató 10. oldalát.</p>

<p>13.</p>	<p>Kedvezményezettek</p> <p>Két nagy társfinanszírozónk van, két nemzeti szerv. Ezen felek biztosítják a teljes költségvetés 40%-ának eléréséhez szükséges társfinanszírozás 95%-át. Azonban egyik sem rendelkezik a projektmenedzsment elvégzéséhez szükséges személyi feltételekkel és tapasztalatokkal. Egy harmadik szervezetnek megvannak a tapasztalatai és képességei európai projektek menedzselésére, viszont nincsenek anyagi forrásai. A koncepciótervben a koordináló kedvezményezett az egyik a két ügynökség közül, de mi szeretnénk, ha az egyikük lenne a társult kedvezményezett a harmadik ügynökség koordináló kedvezményezettként lépne fel. Ez elfogadható változtatás, figyelembe véve, hogy ez a fél a költségek mintegy 2%-ának társfinanszírozását vállalja?</p>	<p>Ezen változtatás / elrendezés elfogadhatónak tűnik amennyiben a céltervért felelős illetékes hatóság (PAF, RBMP, stb.) az Integrált projekt keretében legalább társult kedvezményezettként szerepel. Kérjük, hogy a teljes pályázat kísérőlevelében vagy magában a pályázatban adja meg ennek indoklását. Kérjük, tekintse át az Alkalmazási útmutató 1.6 és 1.7 pontjait, amelyek tartalmazzák a vonatkozó rendelkezések magyarázatait.</p>
-------------------	--	---

<p>14.</p>	<p>A8 adatlapok és támogató levelek</p> <p>Az A8 adatlap a jelek szerint teljes mértékben a kiegészítő akciókat finanszírozók aláírásainak beszerzésére fókuszál, és nincs olyan adatlap, amelyen szerepeltethetnénk vagy aláírhatnának más érintettek, akiket a projekt révén szeretnénk elérni, de a projektet vagy annak kiegészítő akcióit nem finanszírozzák . Hogyan kezeljük tehát az érintettektől származó támogató leveleket? Követelmény-e ennek megléte vagy legendó a kiegészítő finanszírozó szervezeteket az A8-as adatlapon feltüntetni? ?</p>	<p>Helyesen értelmezi A8 adatlap szerepét. Valóban, nincs minta a támogató levelek igazolására, mivel a legfontosabb érintettek esetén elvárás, hogy vagy kedvezményezettek legyenek, vagy a kiegészítő finanszírozás keretében a projektben részt vegyenek. Amennyiben vannak további érintettek, akik támogatását fontosnak gondolja, ezen felek támogató levelét a megfelelőnek tartott formában adja meg. Kérjük, hogy az ilyen levelek száma a lehető legkevesebb legyen, mivel ezek megléte nem előírás.</p>
<p>15.</p>	<p>Auditok, After-LIFE terv</p> <p>Az útmutató 70. és 71. oldala említi az auditok elvégzésének szükségességét, valamint az After-Life tervet. Értelmezésünk szerint az After-Life terv és az audit egyaránt szerződés szerint teljesítendő feladat és nem külön akciónak tekintendő. Kérdésünk az, hogy külön akcióként kell-e elvégeznünk az After-Life terv elkészítését és az audit elvégzését (ahogyan értelmezésünk szerint az az útmutatóból következik)?</p>	<p>Ezen két tételt kizárólag azok fontossága miatt hangsúlyozzuk. Az audit nem szoros értelemben vett projekt akció, viszont az auditor által kiadott audit-igazolás feltétele a közbenső és végső kifizetések teljesítésének a minta támogatási szerződés II.23.2.d pontja szerint (általános rendelkezések), így annak költsége tekintetében finanszírozás igényelhető a projektmenedzsment tevékenység alatt.</p> <p>Az After-Life terv valóban szerződés szerint teljesítendő feladat; a végső jelentés külön fejezetét kell képeznie, így annak nem kell külön akciónak lennie.</p>

<p>16.</p>	<p>Akciók - általános kérdések</p> <p>Az akciókkal kapcsolatos általános kérdés - előnyösebb-e ha a projektben kevesebb akció van betervezve, al-akciókkal, vagy szerepeljen inkább több elkülönült akció, például a projekt-menedzsmentnek, ahol bemutatjuk a teljes projekt-menedzsment szervezetet, vagy fel kell osztanunk ezt régióként is? Ez a kérdés minden projekt akcióra vonatkozik.</p>	<p>Ezt a kérdést az alkalmazási útmutató 65. oldalán levő 3.3.3 pont rendezi, amely hangsúlyozza, hogy az akciók számát a lehetőségekhez képest minimalizálni kell, és többek között kimondja: „<i>Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az akciók és al-akciók száma a projekt logikus megvalósításához szigorúan szükséges mértéket nem haladhatja meg</i>”. További tájékoztatás a megadott helyen olvasható.</p>
<p>17.</p>	<p>Kiegészítő akciók és az Integrált projektekkel kapcsolatos akciók</p> <p>Lehetséges a kiegészítő akciók integrálása a LIFE Integrált projektekre vonatkozó közérdekű tájékoztató anyagokkal kapcsolatos munkák elvégzésére (pl. közös kiadványok, műhelymunkák vagy a kiegészítő akcióknak az Integrált projektek weboldalin való bemutatása céljából). Lehetséges-e (vagy szükséges-e) a LIFE logót ezen közös PR-anyag részét képező kiegészítő akciók esetén is alkalmazni?</p>	<p>Igen, lehetséges, amennyiben a minta támogatási szerződés általános rendelkezéseinek II.7, az EU-s finanszírozások átláthatóságáról szóló pontjában foglaltak teljesülnek. Ennek megfelelően tehát a LIFE logójának minden esetben szerepelnie kell a LIFE keretében finanszírozott adott tétellel kapcsolatban, optimális esetben megjelenhet egyéb PR-anyagokon is, amennyiben egységes megjelenést / kivitelezést szeretne pl. szórólapok vagy weboldalak tekintetében. Adminisztratív szempontból egyértelművé kell tenni, hogy mely tételeket szeretné a LIFE-finanszírozással biztosítani.</p>
<p>18.</p>	<p>Projekt-pályázat - terjedelem</p> <p>Megengedett-e a teljes pályázat egyedi fejezetek megjelölt maximális számának növelése? A „projekt és az abban foglalt akciók EU-hozzáadott értéke” c. fejezetre megadott 10 000 karakter terjedelem nem igazán elegendő.</p>	<p>Igen, ez csak hozzávetőleges érték, viszont csak ésszerű mértékben haladható meg.</p>

19.	<p>A támogatási megállapodás időzítése / projekt megvalósításának megkezdése</p> <p>Tudomásunk szerint az elmúlt évben a projektek indulása kis mértékű késedelmet szenvedett. Tudna-e tájékoztatást adni a 2016. évi értékelési szakasz ütemtervéről és előreláthatóan indulhatnak-e a projektek 2016. októberében?</p>	<p>Csak tájékoztató jellegű ütemtervvel rendelkezünk, mivel a végleges ütemterv a ténylegesen benyújtott pályázatok számától függ. Ami a jelenlegi helyzetet illeti - az elmúlt évihez hasonlóan - várhatóan június végén vagy július elején fogjuk kiküldeni az áttekintő kérdéseket, az erre adandó válaszokat szeptember elejére várjuk, a megbeszélések pedig szeptember végén történnek. A támogatási szerződések aláírására október - december táján kerül sor. A projektek a támogatás aláírásának napján vagy azt követően indulhatnak, de megindíthatók a támogatás aláírását megelőzően is, legkorábban október 1-én. Amennyiben a projekt megvalósítása a támogatás odaítélését megelőzően megkezdődik, ez a jövőbeli kedvezményezett kockázatára történik, mivel feltételeznie kell, hogy a támogatás ténylegesen odaítélésre kerül. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a felülvizsgálati megbeszélésen az eredeti pályázatban szereplő projekt-indítási dátum az akkori körülmények figyelembe vételével módosítható.</p>
20.	<p>Projekt-pályázat - részletek</p> <p>A 2.-4. szakaszra tervezett akciók esetén, összegző leírást várunk, különösen az Integrált projektek nagyobb rugalmasságának biztosítására, első szakasz tanulságaira épülve. Hogyan jelenjenek meg az összegzések a pénzügyi adatlapokon? Elegendő, ha becsléseket adunk meg egyes akciócsoportok esetén, amelyek a következő szakasz pénzügyi tervére vonatkoznak?</p>	<p>A pénzügyi adatlapoknak összhangban kell lenniük a technikai adatlapokkal - így tartalmazniuk kell az ott megnevezett akciókat vagy akciócsoportokat. Az 1. Szakasz esetén részletes tájékoztatást kell adni, míg a többi szakasz esetén az egyes akciókra vonatkozóan csak összesített tájékoztatást kell megadni az egyes költségvetési kategóriák tekintetében. Ezen költségeknek a lehető legreálisabbnak kell lenniük, hogy a projekt ár-érték aránya bemutatható és értékelhető legyen. Ugyanakkor a kötelező első szakaszon túlmenően, lehetősége van arra, hogy részletes tájékoztatást vagy leírást adjon - mind technikai mind pénzügyi szempontból – bármennyi megadni kívánt szakasz vagy akár a teljes projekt-tartam tekintetében.</p>
21.	<p>Lehetséges-e a projekt költségvetés növelése, és ha igen, milyen mértékben?</p>	<p>A koncepciótervben megadott költségvetés változhat a végleges és teljes pályázatban, a változtatást azonban indokolni kell és ésszerű mértékűnek kell lennie. Az átfogó költségvetés tekintetében, kérjük, hogy tartsa be az Alkalmazási útmutatóban és a teljes pályázat benyújtására küldött levélben foglaltakat.</p>

22.	A természetitőke-finanszírozási eszközt (NCFE) az útmutató finanszírozóként említi, amely „kiegészítő finanszírozást is biztosíthat, annak ellenére, hogy a LIFE által finanszírozott NCFE és PF4EE nem tekinthető mobilizált alapnak” (útmutató 10. oldala). Ez azt jelenti, hogy a technikai segítségnyújtás, amely projektenként akár egy millió euró összegű is lehet, nem tekinthető mobilizált finanszírozásnak?	A természetitőke-finanszírozási eszköz (NCFE) nem minősül mobilizált finanszírozásnak. Ugyanezen értelmezés alkalmazandó az egyes természetitőke-finanszírozási eszközök vonatkozásában, amelynek része a technikai segítségnyújtás. Ez azt jelenti, hogy a természetitőke-finanszírozási eszköz (NCFE) által nyújtott technikai segítség nem tekinthető mobilizált alapnak.
------------	--	--

<p>23.</p>	<p>Az útmutató (a 65. oldalon) a következőket tartalmazza: „Az első szakaszban megvalósított akciókat minden részletre kiterjedően, míg az ezt követő időszak akcióit összefoglalásszerűen és egyértelműen kell bemutatni”. A fentiek alapján elegendő a szélesebb értelemben vett kérdést / problémát bemutatni majd várni az 1. szakasz végét megelőző három hónapig (az útmutató 22-23. oldalán említett példa alapján), és azután megnevezni a következő szakasz konkrét tevékenységeit?</p>	<p>Elviekben igen, de felhívjuk a figyelmet arra, hogy minél több tájékoztatást ad minél nagyobb részletességgel, annál jobb az esély arra, hogy az értékelők megértik az Ön pályázatát. Az Alkalmazási útmutató szerint: „A (módosítási) mechanizmus minden egyes szakasz esetén megismétlődik, egészen az utolsóig, amikor a végső jelentés és a költségmegtérítési igény benyújtásra kerülnek. Ilyen módon a kedvezményezett képes lesz az Integrált projektet a folyamatosan változó valósághoz igazítani, miközben a Szerződő Hatóság is kellő tájékoztatást kap, a monitorozási és ellenőrzési feladatok állításához”. (23. oldal). Kérjük, hogy a tevékenységekről és az akciókról az Integrált projekt első szakaszát követően is a lehető legteljesebb tájékoztatást adják.</p>
<p>24.</p>	<p>Amennyiben új kiegészítő projektek merülnek fel a 6 év során, be lehet-e ezeken vonni a LIFE Integrált projektekbe? Vagy ezek nem lehetnek LIFE Integrált projektek kiegészítő projektjei?</p>	<p>Kérjük, olvassa át az Alkalmazási útmutató 10. oldalán, mi minősül kiegészítő „mobilizált” finanszírozásnak. A dokumentum így rendelkezik: „Az Integrált projektek szempontjából a kiegészítő finanszírozás csak akkor tekinthető „mobilizáltnak”, ha a finanszírozást: ... az adott finanszírozó forrás a teljes pályázat benyújtásának időpontjáig lekötötte / visszaigazolta, és erről hivatalos szándéknyilatkozatot bocsátott ki (az A8 adatlap formájában), amelyet a finanszírozó forrás illetékes testülete írt alá, és amely egyértelműen igazolja a kiegészítő finanszírozás rendelkezésre állását vagy tényleges lekötését, vagy - amennyiben a finanszírozás tényleges lekötése / visszaigazolása a teljes pályázat benyújtásának időpontjában nem áll rendelkezésre - a pályázó által megnevezett finanszírozó forrás illetékes testülete hivatalos szándéknyilatkozatot írt alá, amelyben igazolja, hogy a pályázó által javasolt akciókat a saját részéről finanszírozásra alkalmasnak tekinti és megjelöli a jövőbeli finanszírozási elkötelezettség időpontját és valószínűségét”. Ugyanakkor, amennyiben új projektek merülnek fel a LIFE Integrált projektek tartama során, ezek megvalósítása koordinált módon történhet azok komplementer jellegének biztosítása érdekében.</p>

25.	Lehetséges-e, hogy egy adott szervezet egy LIFE Integrált projekt keretében többféle szerepet is betöltsön? Pl. egy szervezet lehet egy partner (és például az irányító bizottság tagja), miközben részt vesz a tanácsadó testület munkájában és ki is számlázza a konzorciumnak a tanácsadói szolgáltatások ellenértékét?	Egy adott szervezet betölthet egy adott projekten belül különféle szerepeket, de keresztszámlázás nem megengedett. Az Ön által példaként említett eset ilyen lehet.
26.	A LIFE Integrált projektekre vonatkozó útmutató szerint minden akciót egyedileg kell megnevezni és leírni (9 pontban felsorolva a 66.-67. oldalon). Megengedett-e ezek akciók témák szerinti csoportosítása, vagy a csoportba sorolást azon az alapon kell elvégezni, hogy az adott akció milyen szakaszba tartozik (az útmutató szerint a 2. és a 3. szakaszban levő akciók csoportosíthatók).	Kérjük, hogy kövesse az Alkalmazási Útmutató ajánlásait. A későbbi szakaszok esetén a csoportba sorolás megengedett, mert a pályázat időpontjában előfordulhat, hogy némely információ nem elérhető.
27.	„Egyértelmű szándéknyilatkozatokra van szükség a pályázó által mobilizálandó minden egyes kiegészítő finanszírozási forrástól” (az útmutató 56. oldala). Ez azt jelenti, hogy a pályázónak nem szükséges újból dokumentálnia a kiegészítő projektekre irányuló pályázatát a pályázat benyújtásának időpontjában? Mi lesz a következménye annak, ha ezen projektek valamelyike nem nyer finanszírozást?	Kérjük, olvassa át az Alkalmazási útmutató 10. oldalán, mi minősül kiegészítő „mobilizált” finanszírozásnak? Másrésztől kérjük, hogy dokumentálja a kiegészítő projektekre irányuló pályázatokat az Integrált projekt során, mivel ez lehet az Integrált projekt sikerének indikátora. Amennyiben ezen projektek nem nyernek finanszírozást, kérjük annak indoklását, hogy az eredetileg tervezettel ellentétben miért nem nyert a projekt finanszírozást.

28.	Minden kedvezményezett aláírta a koncepciótervhez szükséges szándéknyilatkozatot. A teljes pályázat esetén, terveink szerint beszerzünk minden kedvezményezettől egy aláírt kötelezettségvállalási nyilatkozatot. Ez nem követelmény a LIFE Integrált projektek körében, de mivel a politikai szint is érintett, ezen eljárás mellett döntöttünk. Ezen elkötelezettségi nyilatkozatokat a végleges pályázathoz kell csatolni?	Nem szükséges a kedvezményezettek által aláírt kötelezettségvállalási nyilatkozatokat benyújtani, azonban az előírt pályázati adatlapokat - ez esetben különösen az A4 adatlapot - alá kell íratni és be kell nyújtani.
29.	Összehasonlítják-e a végleges pályázatot a koncepciótervvel? Azért kérdezzük, mert a következőt olvastuk a projekt-értékelési részben: „A teljes pályázat értékelése során megvizsgálják, hogy az összhangban van-e szándéknyilatkozat megtétele során benyújtott pályázattal. Amennyiben jelentős különbségek állnak fenn, különösen a leszállítandó eredményeket illetően, erre az értékelés felhívja a figyelmet, és erre figyelemmel lesznek akkor, amikor az irányító bizottság meghozza finanszírozási döntését”.	Igen, a végső alkalmazás összevetésre kerül a koncepciótervvel, mert a pályázók teljes Integrált projekt pályázat benyújtására felkérése a projekttervben szereplő tájékoztatáson alapul..
30.	Lehetséges-e a koncepciótervtől való eltérés, ha a változtatások csak csekély jelentőségűek? Például a tevékenységek megnevezésének megváltoztatása, pl. a koncepciótervben szereplő tevékenységek számozásának megváltoztatása és esetleg egyes al-tevékenységek hozzáadása vagy törlése. Fontos megjegyezni, hogy a tevékenységek általában változatlanul maradnak.	Igen, lehetséges változtatások elvégzése, ha kellően indokolhatóak, van értelmük és hozzájárulnak a projekt jobb megvalósításához. Az általános koncepcióterv célok nem változhatnak.
31.	Mit jelent az útmutató 8. oldalán említett kimeneti stratégia?	A kimeneti stratégia a projekt lezárultát követően megvalósítandó stratégiát jelenti.

32.	Az országnak nincs nemzeti klímastratégiája, az egyes régióknak viszont van. A régiók rendszerint kis méretűek. A projekt földrajzi lefedettsége tapasztalatcserével, tanulmányi látogatásokkal, valamint a környező régiókra kiterjedő projektfejlesztési eszközzel növelhető. Ez jó ötlet lehet?	Amennyiben a környező régiókat be kívánja vonni, kérjük, gondoskodjon arról, hogy ezen felek megfelelő módon részt vesznek a projektben, vagyis más régiók bevonása partnerként vagy valamely régiós szervezetten belül végzett munka révén képzelhető el. Annál is inkább, mert a másik régióknak is valószínűleg megvan a maga stratégiája vagy terve. Elviekben elfogadható a projekteredmények és helyes gyakorlat más régiókban történő másolása vagy megismétlése.
33.	A „LIFE projektspecifikus indikatori pályázati felhívás 2015.évre” c. adatlap 9.1 pontjában, mi a meghatározása a terület a klímaváltozással érintett területnek az indikátor tekintetében? Milyen kritériumok alapján tekinthető egy terület a klímaváltozással érintett területnek?	Az a terület, amelyre a projekt tevékenységei irányulnak.
34.	Milyen összegű kiegészítő finanszírozás tekinthető ambiciózus euró-összegnek a LIFE Integrált projektek tekintetében?	Nincs megállapítva határérték a kiegészítő finanszírozás tekintetében. A kiegészítő finanszírozás mobilizálható mértéke kerül értékelésre.
35.	Lehetséges-e a támogatási szerződés aláírását megelőzően megindított kiegészítő akciók bevonása?	Igen, de vegye figyelembe a szabályokat, hogy a finanszírozás mikor tekinthető mobilizáltnak (az Alkalmazási útmutató 10. oldala) „a kiegészítő finanszírozás csak akkor tekinthető „ mobilizált ”-nak, ha a finanszírozás: nem került még odaítélésre vagy nem került még felhasználásra az Integrált projekt valamely kedvezményezettre részéről a pályázati kiírás kezdő évét (2015) megelőzően . Kivételes esetekben és amennyiben azt a pályázó kifejezetten indokolja, az ezen dátumot megelőzően megítélt finanszírozás szintén elfogadható de semmilyen körülmények között nem fogadhatók el a pályázati kiírás kezdő évét (2015) megelőzően odaítélt vagy elköltött pénzeszközök, és ...”
36.	Reprezentációs költségek Terveink szerint számos találkozót tartunk partnereinkkel és a projekt érintettjeivel, ezek közül több egész napos rendezvény lesz. Az Útmutató 79. oldalán levő tájékoztatás szerint „a normál találkozókkal kapcsolatos reprezentációs költségeket a rezsiköltségek 7%-os mértékének fedeznie kell”. Miként lehet meghatározni a normál találkozók fogalmát?	A normál találkozók a projekt kedvezményezettek, irányító csoportok, stb. részvételével zajló találkozók, a projektmenedzsmenttel bármilyen módon összefüggésbe hozható tételek - ezeket a rezsiköltségek fedezik. Ha harmadik féllel, érintettekkel tart megbeszélést, akkor az a disszeminációs tevékenységek vagy más akciók alá esnek, amely esetben a költségek a költségvetési sorok alapján és nem rezsiként fedezhetők.

37.	Személyi költségek Az egyik partnerünknek nincs szüksége személyi költségeket elszámolni, viszont minden más általános költségvetési sor alapján kéri költségei fedezését. Ez így rendben van-e vagy a partnerneknek fel kell tüntetniük személyi költségek egy minimális összegét?	Az egyes kedvezményezettek dönthetik el, hogy a LIFE projekt tekintetében milyen típusú költségeket számítanak fel. Így teljesen elfogadható, ha egy vagy több kedvezményezett nulla összegű személyi költséget számít fel.
------------	---	---

38.	Elfogadható-e valamely hagyományos LIFE-projekt (amelyet az EK finanszíroz, vagy amely benyújtásra került vagy éppen értékelik) kiegészítő akciónak? Azt tudjuk, hogy nem számít mobilizált finanszírozásnak.	Igen, LIFE projektek elfogadhatók egymást kiegészítő tevékenységeinek, de - ahogy Ön is jól tudja - nem lehet mobilizált finanszírozásnak elfogadni az értékelés szempontjából.
39.	<p>ÁFA visszatérítés: Tudjuk, hogy a kifizetett ÁFA elszámolható költség. „Ha szervezete nem jogosult a kifizetett ÁFA visszaigénylésére (a köztisztviselők esetében ez csak olyan ÁFA-köteles műveleteket érinthet, amelyek nem esnek az önálló hatáskörbe), választhatja az ÁFA visszatérítést a pályázatban beadott költségei között, ebben az esetben jelölje be az IGEN (YES) rubrikát, egyébként pedig a NEM (NO) rubrikát.”</p> <p>- Egy közérdekű szervezet szeretné tudni, hogy hivatalos nyilatkozatot kell tennie az ÁFA levonhatóságáról, vagy elegendő bejelölni az IGEN rubrikát?</p> <p>- A költségbecslés tartalmazza-e az ÁFA összegét vagy csak azon akciók esetén, amelyek - mivel ezen szervezetek állami szervezetek - kívül esnek ezen szervezetek szerepkörén / jogkörén?</p>	A pályázat szempontjából elegendő, ha az IGEN vagy a NEM választ jelöli meg. Amennyiben a támogatást jóváhagyják, az adóhatóságtól hivatalos igazolást kell kérni arról, hogy az ÁFA nem visszaigényelhető. A költségbecslésnek figyelembe kell vennie a projekt esetén ténylegesen felszámításra kerülő költségeket, így figyelembe kell venni azt is, hogy ÁFÁT fel kell-e számítani vagy nem.
40.	A támogatási szerződés rögzíti, hogy a kedvezményezettek nem járhatnak el a projekt tekintetében egymás alvállalkozóként vagy beszállítóként; amennyiben két szervezet, például egy minisztérium és egy végrehajtó kormányzati szerv kormánytervek, programok és projektek kialakítója és végrehajtója szerepében természetes kapcsolatot folytatnak. Jelent-e problémát, ha mindkét fél részt vesz egy Integrált projektben, külön költségvetésükkel és akcióikkal?	Nem, ez egyáltalán nem jelent problémát, ha a kedvezményezettek részt vesznek egyéb - kiegészítő - akciókban. Ezen rendelkezések a LIFE Integrált projekttel kapcsolatos alvállalkozói vagy beszállítói tilalomra utalnak (így pl. az egyik kedvezményezett nem végezhet szolgáltatásokat a másikkal, és nem számlázhat és nem kérhet díjazást ezekért a szolgáltatásokért.)